

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1998-1999

28 september 1998

ONTWERP VAN DECREET

houdende instemming met de volgende internationale akten* :

- 1. overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de republiek Estland inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen en protocol, ondertekend in Brussel op 24 januari 1996 ;**
- 2. overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de republiek Letland inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Brussel op 27 maart 1996 ;**
- 3. overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de republiek Litouwen inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Brussel op 15 oktober 1997**

* De teksten van de overeenkomsten liggen ter inzage op het Decreetgevend Secretariaat van het Vlaams Parlement

MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

I. ALGEMENE BESPREKING VAN DE OVEREENKOMSTEN**1. Schets van de partners***Estland**Politieke gegevens*

Op 24 februari 1918 werd Estland onafhankelijk, maar het moest zich verdedigen tegen Duitsland en de Sovjet-Unie. In 1920 zag de Sovjet-Unie af van alle afspraken op Estlands grondgebied (verdrag van Tartu). Estland was een republiek (democratisch eerst, later geregeerd bij presidentieel decreet) tot het in 1940 weer bij de Sovjet-Unie werd ingelijfd. In 1941 werd het land door Duitsland veroverd, maar in 1944 opnieuw door de Sovjet-Unie geannexeerd.

Er bleef voortdurend een onafhankelijkheidsbeweging actief. Vanaf 1987 waren er massabetogingen, in 1988 werd de ENIP (Estische Nationale Onafhankelijkheidspartij) opgericht en in 1989 werd 'de nationale onafhankelijkheidsdag' gevierd. In maart 1990 werd begonnen met het herstel van de onafhankelijkheid na een overgangperiode. In 1991 vaardigde Estland een verklaring uit over 'het herstel van de onafhankelijkheid op basis van de historische continuïteit van de natie'. Op 6 september 1991 erkende de Sovjet-Unie de onafhankelijkheid van Estland.

Op 5 september 1991 werden de diplomatieke betrekkingen tussen België en Estland hersteld. België erkende de onafhankelijkheid van Estland op 26 januari 1921. Deze erkenning werd nooit ingetrokken of opgeheven. In 1927 werden diplomatieke betrekkingen aangeknoopt en die werden dus hervat na een onderbreking van 1940 tot 1991.

In juni 1992 verliet Estland de roebelzone en het keurde een democratische grondwet goed. In september 1992 werden vrije en democratische verkiezingen (parlement en president) gehouden. De erop volgende presidentsverkiezingen hadden plaats in 1996.

Samenwerking met Vlaanderen

In haar beleidsbrief voor deze legislatuur heeft de

Vlaamse regering Oost-Europa, in het bijzonder het Balticum, als een van haar geografische prioriteiten aangeduid. In uitvoering van dit beleidsprogramma, ondertekenden Vlaanderen en Estland op 4 maart 1996 een algemeen samenwerkingsverdrag. Dit verdrag is op 22 januari 1997 in werking getreden. Het eerste samenwerkingsprogramma loopt nu tot 1999.

In het kader van het Vlaams samenwerkingsprogramma voor Centraal- en Oost-Europa, werden bovendien twaalf projecten in Estland goedgekeurd (1993-1997) voor een totaal bedrag van ca. 56 miljoen frank.

De drie Baltische landen werden bij regeringsbeslissingen van 29 juni 1994 en 9 juli 1996 ook gekozen als prioritaire partners in een overeenkomst ter bevordering en bescherming van investeringen. Met Estland werd in 1996 door de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie (BLEU) een dergelijke overeenkomst en een bijgevoegd protocol ondertekend. Die Overeenkomst en dat Protocol liggen hierbij ter goedkeuring voor.

Samenwerking in en met internationale organisaties

Op 1 januari 1995 werd het vrijhandelsakkoord met de EU van kracht. De EU hief alle beperkingen op de invoer van industriële goederen op; Estland deed hetzelfde voor producten uit de EU. Op 12 juni 1995 werden de associatieakkoorden met de drie Baltische staten ondertekend. Deze drie zgn. Europaovereenkomsten traden op 1 februari 1998 in werking. Ze tonen aan dat de drie landen potentiële lidstaten zijn van de EU; ze moeten nauwere samenwerking tot stand brengen, de uitvoering van concrete bijstandsprojecten mogelijk maken en de aanpassing van de interne structuren aan de EU-normen begeleiden.

In tegenstelling tot Letland en Litouwen, vroeg Estland geen overgangsmaatregelen voor het afbouwen van tarieven volgens de EU-normen. Estland was het vijfde land dat officieel om toetreding tot de EU verzocht (na Polen, Hongarije, Slowakije en Letland). De toetredingsonderhandelingen zijn begin 1998 gestart.

De EU coördineert verschillende hulpprogramma's voor de Baltische staten en werkt samen met de Europese Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling (EBWO) voor structurele hulp aan de Baltische regio. De prioriteiten zijn verbetering van het transportsysteem, efficiëntie inzake energiege-

bruik, milieu en toerisme. Op 7 december 1995 ondertekende Estland een vrijhandelsakkoord met de lidstaten van de Europese Vrijhandelsassociatie (EVA).

De belangrijkste doelstelling van Estland is de volledige integratie, zowel politiek, economisch als militair, in de Westerse structuren. Wegens zijn strategische ligging voelt het zich bedreigd door Rusland. Het hoopt daarom ook op snelle integratie in de Westerse veiligheidsstructuren, ook via het lidmaatschap van de NAVO.

Op 1 juni 1993 werd Estland lid van de Raad van Europa, het is geassocieerd lid van de WEU, sinds 1994 is het lid van de Raad van Europa en het is actief lid van de OVSE, ondanks de geregelde opmerkingen over het minderheidsbeleid. Het neemt deel aan het NAVO-programma "Partnership for Peace".

Economische gegevens

Estland is op dit ogenblik economisch de meest succesrijke staat van de regio. Het drukte de inflatie van 1.000 % tot minder dan 30 % en officieel verminderde de werkloosheid tot 4,3 % (het reële cijfer zou ca. 10 % bedragen). De kroon blijft stabiel tegenover de dollar. Er werden reeds 3.000 staatsbedrijven geprivatiseerd (mede door samenwerking met de Duitse "Treuhandanstalt"). De EPA (Estlands privatiseringsagentschap, opgericht in november 1992, als opvolger van Eesti Erasmus, een soort "Treuhandanstalt") hield zich vooral bezig met de privatisering van kleine ondernemingen; grotere werden vooral d.m.v. openbare aanbestedingen geprivatiseerd. Medio 1996 werd reeds 70 % van het bruto nationaal product (BNP) door de privé-sector voortgebracht.

De economie stelt het goed: er is steeds meer transit- en havenverkeer, de uitvoer groeit gestadig en de werkloosheid daalt nog. Enkel het grote handelstekort blijft een zorg. De invoer steeg aanzienlijk door de openheid van de Estlandse economie, het gebrek aan concurrentiekracht van de Estlandse goederen en de toename van de consumptie. Estland kampt nu met een groeiend tekort op de handelsbalans. Het tekort op de handelsbalans bedroeg in 1996 1,043 miljard dollar, vooral door de invoer van energie.

Er zijn gunstige economische vooruitzichten, volgens de EBWO de beste van Oost- en Centraal-Europa na Tsjechië: structuurhervormingen, grote

re liberalisering van de economie, evenwichtige begroting, stabiele kroon, veel buitenlandse investeringen (5 miljard kroon in 1995), buitenlandse investeerders krijgen dezelfde rechten als de Estische, enzovoort.

Estland lijkt een modelstaat te zijn qua overgang naar de markteconomie; het heeft een stabiele en inwisselbare munt, een beperkt begrotingstekort en heeft de inflatie onder controle. Subsidies worden geleidelijk afgeschaft; de prijzen worden geliberaliseerd, de energiesector uitgezonderd. Het BNP per hoofd bewijst de vooruitgang, want het stijgt sinds 1992: van 1992 tot 1995 bedroeg het 3.958 dollar, van 1995 tot nu 4.375 dollar.

Estland heeft immers een aantal troeven: gekwalificeerd personeel en een enorm achterland. De toekomst ligt in de handel, als schakel tussen Oost en West.

Na de onafhankelijkheid slaagde Estland er snel in de overgang te maken naar een markteconomie en een gunstig investeringsklimaat te scheppen. *Buitenlandse investeringen* worden bevorderd door het "Estonian Investment Agency" of EIA.

Een in 1991 goedgekeurde wet op buitenlandse investeringen geeft buitenlanders het recht gronden te verwerven; winsten mogen onbeperkt worden overgebracht en investeringen worden beschermd. Bovendien werden er stimuleringsmaatregelen (o.a. belastingverminderingen) getroffen. Om het privatiseringsprogramma te realiseren, mikte Estland van bij het begin op buitenlandse investeerders, wat versnippering in al te kleine bedrijven en inefficiëntie van het beheer heeft belet.

Inzake gezamenlijke dochterondernemingen of "joint ventures" gaat het leeuwendeel naar Finland (52 %), alsook naar Rusland (12 %), Zweden (11 %), Duitsland (4,3 %) en de Verenigde Staten (3,8 %). Investeringen gingen tot nu vooral naar de industrie en kwamen begin 1996 voornamelijk uit Finland (37,6 %), Zweden (23,9 %) en Rusland (6,5 %). Er is meestal belangstelling voor de industrie, de handel, de financiële sector en de diensten. Eind 1996 had Estland reeds voor 24 miljard frank buitenlandse investeringen, na Hongarije het beste resultaat van Oost-Europa (per hoofd van de bevolking).

De vooruitzichten lijken gunstig. De loonkost is in Estland dan ook tien maal lager dan in EU-landen en het onderwijs- en cultuurniveau zijn toch vergelijkbaar.

De Estische regering wil bovendien de infrastructuur uitbouwen, wettelijke bescherming van eigendom garanderen, de bureaucratie verminderen, de banksector ontwikkelen en de buitenlandse participatie onbelemmerd toelaten.

De Estlandse economie is al volledig open gemaakt : er zijn geen invoertaksen meer. Alle invoertaksen werden in 1993 afgeschaft ; de uitvoer gaat steeds meer naar de Noord- en West-Europese markt, vooral naar Finland, Zweden, Duitsland en Nederland. De handel van Estland bestond in januari 1998 voor 70 % uit handel met de EU-lidstaten.

Ook de handel tussen Estland en de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie (BLEU) neemt toe en heeft voor de BLEU een positief saldo, maar het verschil tussen invoer en uitvoer wordt kleiner, zoals blijkt uit de onderstaande cijfers (uitgedrukt in miljoen frank) :

Jaar	Uitvoer van BLEU	Invoer van BLEU
1992	761	77
1993	533	255
1994	928	719
1995	1.360	1.178

De BLEU voert vooral voeding, drank, tabak, vetten, olie, textiel en vervoermaterieel uit. De BLEU-invoer betreft voornamelijk parels, edelstenen, chemische producten, minerale producten, textiel.

De federale Delcrederedienst rangschikt Estland voor kredieten op korte termijn in "klasse 4" ; er geldt een maximum van 100 miljoen frank bankgarantie (10 miljoen fr. per zaak) en voor (middel)lange termijn behoort Estland tot klasse 4.1, wat 1 miljard frank bankgarantie of een staatsgarantie vereist.

Sinds het in voege treden van de wet op de investeringen (11 september 1991), zijn de buitenlandse investeringen interessant. Estland beschikt als aantrekkingskracht over o.a. een groot aantal gekwalificeerde en goedkopere arbeidskrachten. Ruime investeringsmogelijkheden bestaan er in de industrie (hout, voeding en elektronica), de handel, de financiële sector en de diensten (bijvoorbeeld transport en communicatie, vooral voor de Vlaamse havens). Ondanks zijn kleine markt lijken de economische vooruitzichten van dit land gunstig.

Er zijn nochtans geen belangrijke Vlaamse investeringen in Estland. Momenteel zijn er slechts een tiental bedrijven uit Vlaanderen actief in de handel.

Letland

Politieke gegevens

In 1918 werd Letland onafhankelijk van de Sovjet-Unie. Van 1940 tot 1941 werd Letland weer geannexeerd door de Sovjet-Unie. Tussen 1941 en 1944 werd het door Duitsland bezet, in 1944 werd het opnieuw bij de Sovjet-Unie ingelijfd.

Op 4 mei 1990 aanvaardde het Letlandse parlement een verklaring die de onafhankelijkheid van Letland zou herstellen na een overgangsperiode. Letland weigerde deel te nemen aan de '9 + 1' gesprekken tussen de Russische Federatie en negen andere republieken om een nieuw unieoverdrag uit te werken.

Op 4 maart 1991 nam 85 % van de Letten deel aan een volksraadpleging over onafhankelijkheid. 75 % van de deelnemers bleek hiervan voorstander te zijn. Het Letse parlement keurde op 21 augustus 1991 een onafhankelijkheidsverklaring goed, terwijl in Moskou een mislukte staatsgreep plaats had. Op 6 september 1991 besloot de Staatsraad van de Sovjet-Unie unaniem de onafhankelijkheid van Letland en de andere twee Baltische republieken te erkennen.

Op 5 september 1991 werden de diplomatieke betrekkingen tussen België en Letland hersteld. De annexatie door de Sovjet-Unie werd immers nooit erkend.

Samenwerking met Vlaanderen

In uitvoering van de beleidsbrief van de Vlaamse regering, werd op 5 maart 1996 een algemeen samenwerkingsverdrag tussen Vlaanderen en Letland ondertekend. De samenwerking heeft betrekking op alle domeinen waarvoor Vlaanderen bevoegd is. Dit verdrag trad op 22 januari 1997 in werking. Op 3 december 1997 werd ter uitvoering ervan een werkprogramma ondertekend voor de jaren 1998-1999.

In het kader van het Vlaams samenwerkingsprogramma voor Centraal- en Oost-Europa (1993-1997), werden zestien projecten goedgekeurd, voor een totaal bedrag van ca. 73 miljoen frank.

Overeenkomstig de regeringsbeslissingen van 29 juni 1994 en 9 juli 1996 waarin de Baltische staten als prioritaire partners in investeringsakkoorden werden aangeduid, ondertekenden de BLEU en Letland in 1996 een overeenkomst ter bescherming en bevordering van investeringen. Dit verdrag ligt hierbij ter goedkeuring voor.

Samenwerking in en met internationale organisaties

Op 11 mei 1992 werd een handels- en economische samenwerkingsovereenkomst met de EG afgesloten. Het ging om een klassiek akkoord, met clausules die moesten toelaten tot een associatieakkoord te komen.

Op 1 januari 1995 werd het vrijhandelsakkoord met de Europese Unie (EU) van kracht. De EU heft alle beperkingen op de invoer van industriële goederen op; Letland doet gedeeltelijk hetzelfde voor producten uit de EU: er is een overgangspe-riode voorzien voor een aantal producten. Op 12 juni 1995 wordt de associatieovereenkomst met de EU ondertekend. Die ondertekening toont aan dat ook Letland een potentiële lidstaat is van de EU. Op 1 februari 1998 trad die zogenaamde Europao-vereenkomst in werking.

Het land diende op 27 oktober 1995 formeel zijn kandidatuur in voor lidmaatschap van de EU. Volgens de EU kan Letland echter niet behoren tot de eerste groep van toetredende staten uit Centraal- en Oost-Europa.

Letland hecht veel belang aan zijn multilaterale betrekkingen. Op 10 september 1991 werd Letland toegelaten tot de OVSE en op 17 september 1991 tot de Verenigde Naties. Letland is geassocieerd lid van de WEU. Sinds april 1992 is het ook lid van het IMF en de Wereldbank. Het is eveneens lid van de EBWO. Op 6 januari 1996 werd Letland lid van de Raad van Europa, ondanks de kritiek op het minderhedenbeleid. Letland wenst ook volwaardig lidmaatschap van de NAVO. Het neemt deel aan het veiligheidsprogramma in het kader van de NAVO, "Partnership for Peace".

Economische gegevens

De Letse economie geeft na een neerwaartse spiraal blijk van een opwaartse trend. Het BNP daalde in 1990 met 3,5 %, in 1991 met 8,3 %, in 1992 zelfs met 33,8 % en in 1993 nog eens met 11,7 %.

In 1994 steeg het BNP weer. Een jaar later werd de Letse beurs geopend.

De inflatie bedroeg in 1990 8,4 %, in 1991 124 %, in 1992 951 % en in 1993 nog 110 %. In 1994 was de inflatie tot 36 % gereduceerd. In 1997 zou ze tot 9 % zijn gedaald, het laagste cijfer van de regio.

De werkloosheid bedroeg in juli 1997 7,6 %. Ze was verontrustend hoog in de Latgale regio (19 tot 32 %), ze was erg laag in Riga en Ventspils (2,9 %). De werkloosheid is in heel Letland toch hoger dan in de buurlanden.

Sinds oktober 1993 is de lats de enige officiële munt. In 1994 daalde de waarde van de lats slechts met 0,7 %. De munt bleef zeer stabiel door de strikte economische politiek. De regering is erin geslaagd de onvermijdelijke ontwaarding van de lats te beperken. Er werd nochtans vermoed dat de munt ruim zou worden gedevalueerd, maar de regering trok de rentevoeten op en ze beschikte over grote deviezenreserves.

De *buitenlandse investeringen* namen de jongste jaren toe. Rusland komt op de eerste plaats, voor Duitsland en de Verenigde Staten (VSA). De "Baltic-American Entrepreneur Foundation" werd in december 1995 opgericht om de Amerikaanse investeringen in Letland te bevorderen, b.v. via het toestaan van goedkope leningen. Ook die drie landen leveren bijna de helft van de gezamenlijke dochterondernemingen of "joint-ventures" en van de kapitaalimport. Voor dit laatste worden ze gevolgd door India, Zweden en Zwitserland. De belangrijkste investeerders in 1997 waren Denemarken (26 %), Rusland (18,7 %), VSA (12 %), Duitsland (6 %) en het Verenigd Koninkrijk (4,9 %).

De investeringen stegen aanzienlijk in de loop van 1997. De investeringen gaan vooral naar de handel (73 %) en de financiële sector (21 %). Slechts 2 % betreft de industrie, nog minder de landbouw. De meest recente investeringen gaan naar handel, diensten en catering. Er is behoefte aan buitenlandse investeringen in de sectoren hout, energie, landbouwmachines, agro-industrie, textiel, transport en telecommunicatie.

Er werd met vertraging een Lets Privatiseringsagentschap (1994) en een Fonds van Staatseigendom opgericht. De privatisering is vooral tot kleine bedrijven beperkt. Slechts 14 % van de grotere bedrijven werd geprivatiseerd. Vooral in de landbouwsector is de privatisering ver gevorderd. Vele bedrijven werken om te overleven, wegens het

gebrek aan financiële middelen. Ook de wetgeving i.v.m. registratie, hypotheek e.d. laat nog te wensen over. Er is een beperkte distributiestructuur en er bestaan ook problemen voor het aangaan van leningen.

Buitenlandse investeerders zijn dus nog behoorlijk : de bankproblemen, de rechtsonzekerheid en de moeilijkheden bij het verwerven van land beperken de buitenlandse belangstelling.

Verscheidene financiële stimuleringsmaatregelen werden echter getroffen, zoals vrijstellingen van belasting. De regering maakte de aankoop van grond door buitenlandse investeerders mogelijk, indien met hun land een investeringsakkoord is gesloten. Ze beschikt over een belangrijke deviezenvoorraad en Letland heeft een convertibele munt. Beloftevolle economische sectoren zijn hout, textiel, chemie, farmaceutische producten, voedingswaren, machines, infrastructuur, telecommunicatie en energie.

Sinds de afkondiging van de wet op de buitenlandse investeringen in november 1991, is het aantal buitenlandse participaties in "joint-ventures" gestegen van 2.000 in 1989 tot 3.800 ondernemingen met buitenlands kapitaal in januari 1994. De waarde ervan bedraagt 200 miljoen dollar en de buitenlandse investeerders vertegenwoordigen samen tachtig landen.

Het handelstekort groeit. De uitvoer nam in 1995 toe met 24,6 % en de import steeg met 34 %. De buitenlandse handel geraakt steeds meer op de EU gericht : de uitvoer van 36 % in 1994 steeg naar 47 % in de eerste helft van 1995. De invoer uit de EU steeg van 35 % naar 50 %. Met het Gemenebest van Onafhankelijke Staten wordt stilaan minder handel gedreven : de uitvoer daalde van 42 % naar 37 %, de invoer van 32 % naar 28 %.

De belangrijkste producten die worden ingevoerd zijn petroleum, gas en steenkool. De uitvoer betreft vooral spoorwagematerieel, radio's, dieselmotoren, telefoons, bouwmaterialen, porselein, landbouwproducten.

De handel tussen Letland en de BLEU nam in de periode van 1992 tot 1995 geweldig toe en had voor de BLEU een negatief saldo, behalve in 1994, zoals blijkt uit de onderstaande cijfers (uitgedrukt in miljoen frank) :

Jaar	Uitvoer van BLEU	Invoer van BLEU
1992	120	504
1993	612	1.062
1994	1.424	981
1995	1.641	2.026

De federale Delcrederedienst rangschikt Letland voor kredieten op korte termijn in klasse 4. Een bankgarantie is vereist voor transacties boven de 10 miljoen frank. Voor kredieten op (middel)lange termijn behoort Letland tot klasse 4.2, wat een maximum van 1 miljard frank met bank- of staatsgarantie inhoudt.

Momenteel zijn er amper tien Vlaamse bedrijven in Letland gevestigd. Ze zijn actief in de sectoren vervoer, technische ondersteuning en handel.

Litouwen

Politieke gegevens

Op 16 februari 1918 riep de Taryba (Litouwse Raad) de onafhankelijkheid van de republiek Litouwen uit. Hoewel het in 1920 Vilnius aan Polen verloor, bleef Litouwen onafhankelijk, met Kaunas als hoofdstad. Het land werd in augustus 1939 door de Sovjets bezet. Kort nadien, na de Russische verovering van Oost-Polen, gaf Stalin Vilnius terug aan Litouwen.

Van 1941 tot 1944 werd het opnieuw door Duitsland bezet en vanaf september 1944 door de Sovjet-Unie geannexeerd.

Op 11 maart 1990 riep Litouwen de soevereiniteit en de onafhankelijkheid uit. De Sovjet-Unie antwoordde met een ultimatum en nadien een embargo op olie- en gasleveringen. Op 30 juni 1990 kondigde de voorzitter van de Litouwse Opperste Sovjet een moratorium van honderd dagen af op de onafhankelijkheidsverklaring. Moskou hief het embargo op. De Opperste Sovjet werd omgevormd tot Opperste Raad.

Bij de volksraadpleging van 9 februari 1991 spraken 90 % van de kiezers zich uit voor de onafhankelijkheid. Deze raadpleging werd door de Sovjet-Unie als onwettig beschouwd.

Op 5 september 1991 werden de diplomatieke betrekkingen tussen België en Litouwen hersteld. De annexaties door Duitsland en de Sovjet-Unie waren immers nooit erkend.

Op 6 september 1991 besloot de Staatsraad van de Sovjet-Unie unaniem de onafhankelijkheid van Litouwen te erkennen.

Samenwerking met Vlaanderen

In uitvoering van de beleidsbrief van de Vlaamse regering, ondertekenden Vlaanderen en Litouwen op 7 maart 1996 een algemeen samenwerkingsverdrag. De samenwerking heeft betrekking op alle domeinen waarvoor Vlaanderen bevoegd is. Ter uitvoering hiervan, werd in september 1997 een eerste samenwerkingsprogramma voor een periode van drie jaar (1997-1999) ondertekend.

In het kader van het Vlaams samenwerkingsprogramma voor Centraal- en Oost-Europa, werden negentien projecten goedgekeurd, voor een totaal bedrag van ca. 87 miljoen frank.

Overeenkomstig de regeringsbeslissingen van 29 juni 1994 en 9 juli 1996 waarin de Baltische landen als prioritaire partners in investeringsakkoorden werden aangeduid, ondertekenden de BLEU en Litouwen in 1997 een overeenkomst ter bevordering en bescherming van investeringen. Dit verdrag ligt hierbij ter goedkeuring voor.

Samenwerking in en met internationale organisaties

Litouwen diende reeds kort na de onafhankelijkheidsverklaring een verzoek in tot samenwerking met de EG, die de Baltische landen als onafhankelijke staten had erkend. Het werd lid van de Raad van Europa en tevens lid van het IMF. Op 10 september 1991 werd Litouwen ook toegelaten tot de OVSE en een week later tot de Verenigde Naties.

In mei 1992 sloot Litouwen een handels- en economische samenwerkingsovereenkomst met de EG. Dit is een gebruikelijk samenwerkingsakkoord, met clausules die het moeten mogelijk maken te komen tot een associatieakkoord.

Op 1 januari 1995 werd het vrijhandelsakkoord met de EU van kracht. De EU hief alle beperkingen op de invoer van industriële goederen op; Litouwen deed gedeeltelijk hetzelfde voor produc-

ten uit de EU. Er is een overgangsperiode voorzien voor een aantal producten. Litouwen ontving tot nu toe 173 miljoen ecu in het kader van het PHARE-programma van de EU.

Op 12 juni 1995 werd het associatieakkoord tussen de EU en Litouwen ondertekend. Sinds 1 februari 1998 is de zogenaamde Europaovereenkomst in werking.

Litouwen heeft het lidmaatschap van de EU aangevraagd in december 1995. De EU aanvaardt dit verzoek, maar besliste dat het land niet zou behoren tot de eerste groep van toetredende landen uit Centraal- en Oost-Europa.

Economische gegevens

Er is een economische heropleving gestart in 1993, met een daling van het begrotingstekort tot 6 % van het bruto binnenlands product en een toename van de buitenlandse handel.

De economische heropleving – er was een daling van de economische activiteit in 1995 en begin 1996 – blijft wel broos: de industriële productie is nog laag en de landbouw kent een ernstige achteruitgang.

Litouwen heeft opnieuw een eigen munt, de litas, die stevig noteert. De litas is gekoppeld aan de dollar (4 litas = 1 dollar). Een door velen verwachte devaluatie van de litas kwam er niet door de hoge deviezen- en goudvoorraad. Van 1996 tot 1997 is hij ten opzichte van de Belgische frank met meer dan 10 % in waarde gestegen.

De meeste prijzen zijn geliberaliseerd. Sommige levensmiddelen vormen een uitzondering.

De prijsliberalisering is bijna voltooid (enkel voedselprijzen worden gecontroleerd).

Er werd voorrang verleend aan de kleine privatisering. Het aantal particuliere bedrijven is sterk gestegen. De privé-sector bracht reeds in 1995 55 % van het BNP voort. Door de landbouwhervorming is het aantal landbouwers toegenomen, met gemiddeld 9 ha landbouwgrond. In 1995 werd veel land teruggegeven (aan 165.000 inwoners).

De meeste privatiseringen liggen tot nog toe in de diensten en handelssector. Na de voucherprivatisering werd overgeschakeld op cash-verkoop. Er kwam een nieuwe wet die de verkoop van land

mogelijk maakte, ook voor buitenlanders. Voor personen of bedrijven uit OESO-landen bestaat sinds eind 1996 de mogelijkheid niet-landbouwgrond te kopen. De wetten op de landeigendom dienden aangepast te worden om aan de EU-normen te voldoen.

Investerings werden aantrekkelijker gemaakt door nieuwe wetten en de instelling van vrije economische zones. Zij bieden o.a. lage inkomensbelasting, vijf jaar vrijstelling van vennootschapsbelasting, BTW-vrijstelling op goederen en diensten, enz.

De buitenlandse investeerder is onderworpen aan de wet op de buitenlandse investeringen die in december 1990 werd uitgevaardigd en die in februari en juni 1992 werd geamendeerd ; daarbij is het toegelaten aandelen te verkopen aan niet-Litouwers, zonder voorafgaandelijke goedkeuring van de regering. De wet waarborgt een niet-discriminerende behandeling van de buitenlandse investeerders en beschermt hen tegen nationalisering en onteigeningen. Buitenlandse investeerders kunnen echter niet optreden op het gebied van defensie, openbare diensten en exploratie van de natuurlijke energiebronnen. Eigendom van onroerende goederen, gebouwen of gronden is niet toegestaan voor buitenlanders, doch zij kunnen wel een huurovereenkomst voor 99 jaar verkrijgen.

Er zijn ook een aantal algemene beperkingen qua activiteiten : sommige zijn verboden voor buitenlanders zoals het exploiteren van communicatielijnen, olieleidingen, verkeersinfrastructuur, enzovoort, of voor andere is een machtiging nodig, met name voor communicatienetten en transport.

De *buitenlandse* investeringen bleven bescheiden – ter vergelijking bedragen ze slechts de helft van die in Letland en 1/7 van die in Estland. Ze stegen wel fors, want ze worden voor 1997 geraamd op 1.100 miljoen dollar, op 572 miljoen dollar in 1996. Eind december 1997 bedroegen de buitenlandse investeringen sinds 1991 614 dollar per hoofd in Litouwen, wat ligt tussen de 244 dollar in Letland en de 859 dollar in Estland.

Buitenlandse investeerders krijgen sinds 1 augustus 1996 vrijstelling van bedrijfsbelasting voor drie jaar en voor de helft voor de volgende drie jaar. Investeerders kijken vooral naar de verwerkende nijverheid. Belangrijke investeerders eind 1997 zijn de VSA met een waarde van 264 miljoen dollar, Zweden met 119 miljoen dollar, Duitsland met 110, het Verenigd Koninkrijk 72, Luxemburg 58, Finland 57 en Denemarken met 50 miljoen dollar.

De rechtstreekse buitenlandse investeringen waren tot nog toe hoofdzakelijk geconcentreerd op de sector van de diensten, de groot- en kleinhandel en de communicaties. Toch beginnen de buitenlandse ondernemingen steeds meer belangstelling te tonen voor de verwerkende sector (textiel, confectie, meubelen en elektrische huishoudtoestellen).

De Litouwse uitvoer bestaat vooral uit verbruiksgoederen en producten van machinebouw en metaal, lichte industrie, voedingsnijverheid en chemie. De helft van de industriële productie werd in 1994 uitgevoerd, vooral naar het GOS. In 1996 was de uitvoer naar Rusland nog toegenomen (23,8 %), ten nadele van Duitsland (13,0 %) en Wit-Rusland (10,1 %).

De invoer bestaat hoofdzakelijk uit olie en gas. De invoer uit Rusland daalt (29,1 %). Andere belangrijke invoerders zijn Duitsland (15,7 %), Polen (4,4 %), Italië (3,9 %) en Denemarken (3,6 %).

Rusland blijft dus de voornaamste handelspartner, maar door vrijhandelsovereenkomsten met de EU, enzovoort neemt het aantal partners toe, vooral de leden van de EU. In 1995 ging 44 % van de uitvoer naar de EU en 38 % naar het GOS. Het land blijft wel afhankelijk van de Russische energiebevoorrading.

Van 1992 tot 1995 verviervoudigde de export van de BLEU ; de import was wisselvallig. De handelsbalans was voor de BLEU in die periode negatief tot 1995, toen er een evenwicht ontstond, zoals blijkt uit de onderstaande cijfers (uitgedrukt in miljoen frank) :

Jaar	Uitvoer van BLEU	Invoer van BLEU
1992	383	2.837
1993	889	1.729
1994	1.017	2.840
1995	1.589	1.552

De BLEU-uitvoer betreft vooral voedingswaren (56 %), vervoermaterieel (11 %), textiel (6 %) en edelstenen (5 %) uit. De BLEU-invoer slaat op minerale producten (82 %), edelstenen (7 %) en chemische producten (3 %).

De federale Delcrederedienst rangschikt Litouwen voor kredieten op korte termijn in klasse 4, wat een maximum van 100 miljoen frank per verzekering vereist en een bankgarantie voor bedragen boven de 10 miljoen frank. Voor de (middel)lange termijn behoort Litouwen tot klasse 4.2, op voor-

waarde dat een bankgarantie of staatsgarantie verstrekt wordt.

Minder dan tien Vlaamse bedrijven zijn in Litouwen gevestigd. Ze zijn vooral actief in de sectoren vervoer, haveninfrastructuur, textiel en handel.

2. Ontstaan van de overeenkomsten

De onderhandelingen voor de overeenkomst met **Estland** begonnen reeds in 1991. In november van dat jaar zond de BLEU haar standaardtekst naar de Estlandse overheid. In 1993 en 1994 werden opmerkingen uitgewisseld.

Eind 1995 bezorgde Estland een nieuwe ontwerp-tekst waarin de wederzijdse amendementen grotendeels waren opgenomen. Na een korte vergadering tussen de verdragspartijen en erop volgend schriftelijk akkoord tussen de onderhandelingsdelegaties, kon een ontwerp van overeenkomst in december 1995 op ambtelijk niveau worden geparafeerd.

De Vlaamse regering keurde de geparafeerde tekst op 17 januari 1996 goed. De overeenkomst werd op 24 januari 1996 in Brussel ondertekend door de respectieve ministers van de nationale en regionale overheden, samen met een aanvullend Protocol met betrekking tot artikel 12 van de overeenkomst. In september 1996 werd tussen de BLEU en Estland via briefwisseling overeenstemming bereikt over de rechtzetting van een foutieve verwijzing in artikel 9, 4° van de overeenkomst.

De onderhandelingen met **Letland** startten met de verzending eind 1991 van de BLEU-standaardtekst. In juni 1992 werden onderhandelingen op ambtelijk niveau afgesloten met de parafering van een ontwerp-tekst.

Medio 1993 werd officieel vernomen dat Letland wijzigingen aan de geparafeerde tekst wenste aan te brengen. De BLEU heeft meteen hierop haar standpunt meegedeeld. In december 1994 werd de aldus geamendeerde ontwerp-tekst op ambtelijk niveau geparafeerd.

De Vlaamse regering keurde de geparafeerde tekst op 19 maart 1996 goed. De overeenkomst werd op 27 maart 1996 in Brussel ondertekend door de respectieve ministers van de nationale en regionale overheden.

Ook de onderhandelingen met **Litouwen** begonnen met de verzending van de standaardtekst van de BLEU. Na schriftelijk overleg, werden de onderhandelingen in april 1995 door de ambtelijke delegaties gevoerd en met een parafering van de Engelse versie afgesloten. Daarna werd de ontwerp-teksten in de andere talen per briefwisseling door hen aanvaard.

De Vlaamse regering keurde de geparafeerde tekst op 15 april 1997 goed. De overeenkomst werd op 15 oktober 1997 in Brussel ondertekend door de respectieve ministers van de nationale en regionale overheden.

II. SPECIFIEKE BESPREKING VAN DE OVEREENKOMSTEN

1. Bespreking van het ontwerp van decreet

Het gemengd karakter van de BLEU-overeenkomsten inzake investeringen werd in 1995 unaniem aanvaard door de leden van de interministeriële Conferentie voor buitenlands beleid. Zowel de Gewesten als de federale overheid worden bevoegd geacht.

De Gewesten zijn immers bevoegd voor het economisch beleid, overeenkomstig artikel 6, § 1, VI, eerste lid, 1° van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, zoals gewijzigd. De federale overheid blijft echter bevoegd inzake het interne en externe muntbeleid en voor het handelsrecht en het vennootschapsrecht, zoals bepaald in artikel 6, § 1, VI, laatste lid, 1° van dezelfde bijzondere wet.

Daarom bepaalt het eerste artikel van het bijgevoegde ontwerp van decreet dat het een gewest-aangelegenheid betreft. Het tweede en laatste artikel houdt in dat het Vlaams Parlement zijn volledige goedkeuring verleent aan de drie voorliggende overeenkomsten.

2. Advies van de Raad van State

Op 9 juli 1998 heeft de Raad van State zijn advies nr. L. 27.910/1 over het voorontwerp van decreet uitgebracht. De Raad had slechts twee opmerkingen :

1° de verdragsteksten moeten plaats en datum van ondertekening van de overeenkomsten vermelden.

den, alsook de naam en de titel van de ondertekenaars en

- 2° het is niet gebruikelijk om uitdrukkelijk in te stemmen met de uitwisseling van brieven in verband met de overeenkomst tussen de BLEU en Estland. Deze opmerkingen van de Raad van State werden verwerkt : op de verdragstekst van de overeenkomst met Litouwen werden de naam en de titel van de ondertekenaars aangebracht en in het opschrift en het artikel 2 van het ontwerp van decreet is de verwijzing naar de uitwisseling van brieven met betrekking tot de overeenkomst tussen de BLEU en Estland weggelaten.

3. Inhoud van de overeenkomsten

Doel en opzet van overeenkomsten inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen

De Vlaamse regering staat in het algemeen positief tegenover het sluiten van investeringsakkoorden, die van groot belang zijn voor Vlaamse investeerders in het buitenland. Alhoewel de buitenlandse investeringen reeds worden beschermd door nationale wetgevingen, biedt een bilateraal verdrag bijkomende waarborgen.

De doelstelling van een dergelijke overeenkomst is, naast het aanmoedigen van investeringen, het bieden van een garantie voor een maximale bescherming aan de investeerder, zoals de waarborgen voor een billijke en rechtvaardige behandeling van de investering, de clausule van de meest begunstigde natie om discriminatie te voorkomen, een vergoedingsplicht bij onteigenende maatregelen en de vrije overmaking van inkomsten. Bovendien creëert zulke overeenkomst een eigen juridisch kader waarin investeringsgeschillen kunnen geregeld worden en waarbij de investeerder een beroep kan doen op internationale arbitrage.

In de bovenvermelde internationale context en wegens het economische beleid van de drie Baltische landen lijkt het voor de BLEU zinvol met hen een dergelijke overeenkomst te sluiten. Hieraan kan nog toegevoegd worden dat de Economische Commissie van de Verenigde Naties een snellere groei in die landen voorspelt dan die in West-Europa. Volgens die Commissie zouden de Baltische economieën in 1998 groeien met gemiddeld 7 % (Estland zou vertragen van 9 % in 1997 tot 6 %, Letland zou constant blijven op 5,5 % en Litouwen zou versnellen van 5 naar 7 %). Blijkbaar zien ook

hun regeringen het nut van een verdrag in, vermits de BLEU een van de eerste partners is waarmee een investeringsovereenkomst werd ondertekend.

Standaardtekst van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie (BLEU)

Reeds gedurende meer dan dertig jaar sluit de BLEU overeenkomsten met landen die geen lid zijn van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO), die de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen beogen. Daarom hebben de leden van de BLEU een tekst goedgekeurd die zij aan hun gesprekspartners voorstellen als basis van de onderhandelingen. Op 29 juni 1994 heeft de Vlaamse regering die standaardtekst aanvaard.

Die zogenaamde BLEU-tekst bepaalt principieel dat elke verdragspartij eender welke soort van investeringen door een natuurlijke persoon of een rechtspersoon met de nationaliteit van de andere partij op zijn grondgebied toelaat (artikelen 1 en 2 van de BLEU-tekst). Dit is de basis voor de bevordering van de investeringen. De bescherming vindt men terug in de artikelen 3 tot 6.

Artikel 3 bevat een bepaling van niet-discriminatie en van meest begunstigde natie. Het sluit wel de voorrechten van de investeerders van een derde staat uit, die verbonden zijn aan de deelneming aan een vrijhandelszone, een douane-unie, een gemeenschappelijke markt of een andere vorm van regionale economische organisatie.

Artikel 4 verbiedt elke maatregel van onteigening of nationalisatie, tenzij voor het openbaar nut, de veiligheid of het nationale belang van de contracterende partij en dan op voorwaarde dat de maatregel wettelijk en non-discriminatoire is en begeleid wordt door een gepaste en reële schadevergoeding. Dezelfde principes gelden voor schade ingevolge geweld.

Artikel 5 regelt de overmakingen van alle betalingen inzake investeringen en lonen, waarbij de vrije transfer met een eventuele vergunning als principe geldt.

Artikel 6 voorziet een subrogatie van een partij of een openbare instelling in de rechten en de voorrechten van investeerders met deze nationaliteit, indien die partij of instelling schadevergoeding heeft uitbetaald aan die investeerders op grond van een garantie voor een investering. De andere betrokken partij kan dan aan de subrogerende ver-

zekeraar de wettelijke of de contractuele verplichtingen van de investeerder opleggen.

In artikel 8 worden de bijzondere overeenkomsten die vroeger tussen een partij en een investeerder van een andere partij werden gesloten, bevestigd. De bepalingen ervan vullen de algemene draagwijdte van deze type-overeenkomst aan. Met bijzondere overeenkomsten worden verbintenissen bedoeld die betrekking hebben op concrete investeringsprojecten.

De artikelen 9 en 11 regelen respectievelijk de procedure voor geschillen over investeringen tussen een investeerder van een partij en een andere partij en die tussen partijen inzake de interpretatie en de toepassing van deze type-overeenkomst.

Indien een minnelijke schikking onmogelijk blijkt te zijn, bepaalt artikel 9 dat door een arbitrage-rechtscollege een definitieve en bindende uitspraak over het geschil wordt gedaan. Geen enkele contracterende partij kan hierbij aanvoeren dat de investeerder vergoed wordt door een verzekering of garantie.

Artikel 11 bepaalt dat, na de mislukking van een minnelijke schikking via diplomatieke weg en via een gemengde commissie, een college van drie scheidsrechters wordt aangesteld. Elke partij duidt één scheidsrechter aan. Deze twee scheidsrechters duiden in onderling overleg een derde scheidsrechter als voorzitter van het college aan. Deze voorzitter is een onderdaan van een derde Staat. Indien de scheidsrechters niet op deze wijze kunnen worden aangesteld, kan een partij zulk verzoek richten tot de Voorzitter of Ondervoorzitter van het Internationaal Gerechtshof. De uitspraken van het college van scheidsrechters zijn definitief en bindend.

Wat de bevordering van de investeringen betreft, kunnen nog de artikelen 7 en 10 vermeld worden, die de meest gunstige regels ervoor laten gelden. Artikel 7 bepaalt dit ten opzichte van de nationale wetgeving van de partijen en van de bestaande en toekomstige internationale of andere overeenkomsten tussen de partijen. Artikel 10 voorziet de clausule van de meest begunstigde natie.

Artikel 12 stelt de investeringen die aan deze overeenkomst voorafgaandelijk met die na de inwerkingtreding ervan. De vroegere investeringen worden eveneens beschermd.

Artikel 13 bepaalt de duur en de inwerkingtreding van deze overeenkomst. Een termijn van tien jaar geldt, die zonder voorafgaande opzegging stilzwijgend verlengd wordt. De standaard-overeenkomst

treedt en maand na de datum van de uitwisseling van de akten van bekrachtiging in werking.

Afwijkingen van de standaardtekst van de BLEU

De standaardtekst van de BLEU heeft telkens gediend als basis voor de onderhandelingen met de drie Baltische staten. De afwijkingen zijn in aantal en draagwijdte beperkt.

In vergelijking met deze BLEU-overeenkomst met **Estland**, zijn de wijzigingen aan de BLEU-standaardtekst, zoals overeengekomen tijdens het onderhandelingsproces, terug te brengen tot acht artikels.

Artikel 1, dat betrekking heeft op de definities, bepaalt in de eerste paragraaf het begrip "investeerder" voor de Estse partner. Paragraaf 4 van dit artikel, handelend over de definiëring van het territorium, is weggelaten. Een overeenkomst ter bevordering en bescherming van investeringen wijzigt immers in geen enkel opzicht het territorium van de partijen, dat immers vastligt conform het vigerende internationaal publiekrecht.

Boven artikel 4 is de titel veranderd. In plaats van "Derivation and limitation of ownership" voert artikel 4 nu als titel "Expropriation and compensation". Paragraaf 1 van dit artikel werd qua stijl lichtjes gewijzigd.

In artikel 5 dat betrekking heeft op de transferten, wordt er in de eerste paragraaf bijkomend verwezen naar het territorium van beide verdragspartijen. In dezelfde paragraaf is er ook een aanpassing gebeurd m.b.t. de opsomming van betalingen die verband houden met een investering (punten a t.e.m. e). Aan dit artikel zijn ook twee nieuwe paragrafen (3 en 4) toegevoegd. Beide paragrafen hebben betrekking op o.a. de convertibiliteit van de uitgevoerde betalingen in het kader van een investering en de eventuele kosten hiermee verbonden.

De eerste paragraaf van artikel 6, handelend over de subrogatie in de rechten van de investeerder, is iets uitgebreider wat de draagwijdte van het subrogatiemechanisme betreft. De subrogatie geldt namelijk ook voor de rechten tot overmaking en arbitrage.

Wat artikel 9 betreft, handelend over de regeling van investeringsgeschillen, is de meest fundamentele wijziging t.o.v. de standaardtekst terug te vinden in paragraaf 2. Wanneer de bij het geschil betrokken partijen niet rechtstreeks tot een minnelijke

schikking zijn gekomen of het geschil niet door bemiddeling langs diplomatieke weg hebben kunnen regelen binnen de zes maanden na ontvangst van de kennisgeving, wordt het geschil onderworpen aan internationale arbitrage, dit met uitsluiting van elk ander rechtsmiddel. De investeerder krijgt dus m.a.w. niet meer de keuzemogelijkheid tussen de bevoegde rechtsmacht van de staat waar de investeringen uitgevoerd werden en internationale arbitrage om het investeringsgeschil te beslechten.

In artikel 11, handelend over de geschillenbeslechting tussen de contracterende partijen i.v.m. de interpretatie of toepassing van de Overeenkomst, is er een kleine wijziging in paragraaf 3. De gemengde commissie, waarvan de rol wordt besproken in paragraaf 2 van dit artikel, wordt niet meer expliciet vermeld in paragraaf 3, maar er wordt wel op een meer impliciete manier naar verwezen.

Artikel 12 van de overeenkomst bepaalt dat zij eveneens van toepassing is op de wettelijke investeringen die werden gedaan voor de inwerkingtreding van het verdrag, dit zonder enige tijdsbeperking. Dit artikel werd echter gewijzigd door het protocol dat gelijktijdig met de overeenkomst op 24 januari 1996 ondertekend werd. Dit protocol beperkt immers de toepassing op investeringen die voorafgaan aan de inwerkingtreding : de overeenkomst is niet van toepassing op investeringen die dateren van voor 21 augustus 1991.

Artikel 13 ten slotte, dat handelt over de inwerkingtreding en duur van de overeenkomst, bevat in de eerste twee paragrafen wijzigingen m.b.t. de geldigheidsduur van de overeenkomst. Paragraaf 1 stipuleert dat de overeenkomst van kracht blijft voor een periode van twintig jaar i.p.v. tien jaar. Paragraaf 2 stipuleert dat m.b.t. investeringen die voor de datum van beëindiging van de overeenkomst zijn gedaan, de overeenkomst van kracht blijft gedurende een periode van twintig jaar i.p.v. tien jaar vanaf de datum van beëindiging van de overeenkomst.

De overeenkomst met **Letland** verschilt inhoudelijk slechts in zeven artikelen van de standaardtekst die de BLEU hanteert. Die afwijkingen worden infra toegelicht.

Artikel 1 bevat een bijkomende paragraaf, de vierde, waarin de betekenis wordt aangegeven van de woorden "zonder vertraging", vermeld in de artikelen 4, 3° en 5, 3°. Zij bepaalt dat een overdracht uitgevoerd wordt in een tijdspanne die normaal vereist is volgens de internationale gebruiken in financiële aangelegenheden, maar die alleszins niet langer is dan negentig dagen.

Aan artikel 3 wordt een nieuwe en vijfde paragraaf toegevoegd. Die bepaalt een bijkomende uitsluiting op de voorrechten toegestaan aan een derde partij, namelijk de rechten die voortvloeien uit overeenkomsten inzake dubbele belasting of een andere overeenkomst op het gebied van belastingen. Deze uitzondering op de bilaterale bevordering en bescherming van investeringen ligt in dezelfde lijn van de uitsluiting die geldt voor het lidmaatschap van of de associatie met een vrijhandelszone, een douane-unie, een gemeenschappelijke markt of enige vorm van een regionale economische organisatie.

Artikel 5, paragraaf 4 bepaalt dat de overmakingen gebeuren aan de wisselkoersen op de dag van de overmaking en in overeenstemming met de wisselregelingen van de staat waar de investeringen uitgevoerd zijn. Dit artikel bevat echter twee aanvullende paragrafen (5 en 6) die de bescherming van de investeerder uitbreiden : de koers van de munt waarin overmakingen gebeuren is geenszins minder gunstig dan die verleend aan de investeerders van de meest begunstigde natie en de toegepaste wisselkoers zal in elk geval billijk en rechtvaardig zijn.

Artikel 6, paragraaf 1 i.v.m. de subrogatie in de rechten van de investeerder, heeft een ruimere draagwijdte. De subrogatie geldt eveneens voor de rechten inzake overmaking en arbitrage.

Artikel 9, paragraaf 2 bepaalt dat investeringsgeschillen waarvoor geen minnelijke schikking tussen de betrokken partijen en geen oplossing langs diplomatieke weg tot stand komt, worden onderworpen aan internationale arbitrage. De keuze in de standaardtekst tussen die procedure en het ad iudicium tot de rechtsmacht van de staat waarin de investering werd gedaan, is dus niet mogelijk. De betrokken staat ziet uitdrukkelijk af van de gebruikelijke eis de interne administratieve en jurisdictionele procedures uit te putten.

Paragraaf 3 van hetzelfde artikel 9 is vereenvoudigd. Vermits de toetreding van Letland tot het Verdrag tot regeling van investeringsgeschillen tussen staten en onderdanen van andere staten (Washington, 18 maart 1965) in het vooruitzicht is gesteld om gebruik te maken van het Internationale Centrum voor regeling van investeringsgeschillen (ICSID), geldt in afwachting een eventuele arbitrageprocedure volgens de regels van het Aanvullend Mechanisme van ICSID. Daarom zijn de andere instellingen inzake arbitrage als keuze voor de investeerder, voorzien in de standaardtekst, weggelaten.

Artikel 12 van de overeenkomst bepaalt dat ze eveneens van toepassing is op de wettelijke investeringen die werden gedaan voor de inwerkingtreding van het verdrag, maar dan wel sinds 1 januari 1987. Deze tijdsbeperking komt niet voor in de standaardtekst.

Tot slot laat artikel 13, paragraaf 2 de uitwerking van de overeenkomst op investeringen verricht voor de beëindiging ervan, twintig jaar duren. De standaardtekst bepaalt slechts tien jaar.

In de overeenkomst met **Litouwen** wijken zeven artikelen af van de BLEU-standaardtekst. Hieronder worden die met een inhoudelijke betekenis vermeld.

Artikel 1 geeft de omschrijving van aandelen (paragraaf 2) als vorm van investering en hierbij werd de precisering weggelaten dat het aandelen moeten zijn van bedrijven die gevestigd zijn op het grondgebied van één der verdragspartijen. Dit verruimt de investeringsmogelijkheden.

De laatste alinea van dezelfde tweede paragraaf, die bepaalt dat geen enkele verandering in de juridische vorm van geïnvesteerde activa en kapitalen hun kwalificatie als "investering" in het gedrang brengt, wordt aangevuld met de voorwaarde dat deze veranderingen moeten gebeuren in overeenstemming met de wetten en reglementen van de verdragspartij op wier grondgebied de investeringen gebeuren. Dit is in feite een herhaling van een deel van de definitie van het begrip "investering" in dezelfde paragraaf : de conformiteit van de wijze van investeren met de regelgeving van de betrokken verdragspartij is reeds impliciet in de BLEU-tekst besloten, maar deze uitdrukkelijke bepaling dient toch de rechtszekerheid.

Paragraaf 4 van artikel 3 i.v.m de uitsluiting van de voorrechten ten gunste van een derde partij, op grond van haar lidmaatschap van of associatie met een vrijhandelszone, een douane-unie, een gemeenschappelijke markt of elke andere vorm van regionale organisatie op economisch vlak, wordt aangevuld met overeenkomsten betreffende dubbele belasting of enig ander akkoord inzake belasting. Deze bijkomende uitzondering op de bilaterale bevordering en bescherming van investeringen ligt in dezelfde lijn van de andere beperkingen.

De tweede alinea van paragraaf 3 van artikel 4 wordt aangevuld : de rente op de schadevergoeding voor onteigening of nationalisatie wordt berekend volgens het LIBOR-stelsel. Dit is een aanvaardba-

re maatstaf, want de LIBOR-interbanken-rente is internationaal de meest gebruikte rentevoet.

Artikel 5 beperkt enigszins de draagwijdte van artikel 3 i.v.m. de bescherming van investeringen. Er wordt niet meer gespecificeerd aan welke koers de overmakingen in een vrij verhandelbare munt mogen gebeuren.

Artikel 9, paragraaf 3 is vereenvoudigd. Vermits Litouwen op 6 juli 1992 is toegetreden tot het Verdrag tot regeling van investeringsgeschillen tussen staten en onderdanen van andere staten, is het niet meer nodig om de aanduiding van het Internationaal Centrum voor regeling van Investeringsgeschillen (ICSID) als arbitrage-instrument afhankelijk te maken van de toetredingsvoorwaarden van de partijen tot dit Verdrag. Daarom zijn die voorwaarden niet meer in paragraaf 3 van dit artikel opgenomen.

*De minister-president van de Vlaamse regering,
Vlaams minister van Buitenlands Beleid,
Europese Aangelegenheden,
Wetenschap en Technologie,*

Luc VAN DEN BRANDE

*De Vlaamse minister van Onderwijs
en Ambtenarenzaken,*

Luc VAN DEN BOSSCHE

*De Vlaamse minister van Leefmilieu
en Tewerkstelling,*

Theo KELCHTERMANS

*De Vlaamse minister van Financiën,
Begroting en Gezondheidsbeleid,*

Wivina DEMEESTER-DE MEYER

*De Vlaamse minister van Binnenlandse
Aangelegenheden, Stedelijk Beleid en Huisvesting,*

Leo PEETERS

*De Vlaamse minister van Openbare Werken,
Vervoer en Ruimtelijke Ordening,*

Eddy BALDEWIJNS

*De Vlaamse minister van Cultuur,
Gezin en Welzijn,*

Luc MARTENS

*De Vlaamse minister van Economie, KMO,
Landbouw en Media,*

Eric VAN ROMPUY

*De Vlaamse minister van Brusselse
Aangelegenheden en Gelijkekansenbeleid,*

Brigitte GROUWELS

VOORONTWERP VAN DECREET

VOORONTWERP VAN DECREET

houdende instemming met de volgende internationale akten :

1. overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de republiek Estland inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen en protocol, ondertekend in Brussel op 24 januari 1996, en uitwisseling van brieven, ondertekend op 30 augustus en 24 september 1996 ;
2. overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de republiek Letland inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Brussel op 27 maart 1996 ;
3. overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de republiek Litouwen inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Brussel op 15 oktober 1997

DE VLAAMSE REGERING,

Op het gezamenlijk voorstel van de leden van de Vlaamse regering,

Na beraadslaging,

BESLUIT :

De minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, is ermee belast, in naam van de Vlaamse regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt :

Artikel 1

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Artikel 2

De volgende internationale akten zullen volkomen uitwerking hebben, wat het Vlaamse Gewest betreft :

1. overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de republiek Estland inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen en protocol, ondertekend in Brussel op 24 januari 1996, en de uitgewisselde brieven, ondertekend op 30 augustus en 24 september 1996 ;
2. overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de republiek Letland inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Brussel op 27 maart 1996 ;
3. overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de republiek Litouwen inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Brussel op 15 oktober 1997.

Brussel,

*De minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid,
Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie,*

LUC VAN DEN BRANDE

De Vlaamse minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken,

LUC VAN DEN BOSSCHE

De Vlaamse minister van Leefmilieu en Tewerkstelling,

THEO KELCHTERMANS

De Vlaamse minister van Financiën, Begroting en Gezondheidsbeleid,

WIVINA DEMEESTER-DE MEYER

De Vlaamse minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Stedelijk Beleid en Huisvesting,

LEO PEETERS

De Vlaamse minister van Openbare Werken, Vervoer en Ruimtelijke Ordening,

EDDY BALDEWIJNS

De Vlaamse minister van Cultuur, Gezin en Welzijn,

LUC MARTENS

De Vlaamse minister van Economie, KMO, Landbouw en Media,

ERIC VAN ROMPUY

De Vlaamse minister van Brusselse Aangelegenheden en Gelijkekansenbeleid,

Brigitte GROUWELS

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

KONINKRIJK BELGIE
-----ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, eerste kamer, op 18 juni 1998 door de minister-president van de Vlaamse regering verzocht hem van advies te dienen over een voorontwerp van decreet "houdende instemming met de volgende internationale akten :

1. overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de republiek Estland inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen en protocol, ondertekend in Brussel op 24 januari 1996, en uitwisseling van brieven, ondertekend op 30 augustus en 24 september 1996;
2. overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de republiek Letland inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Brussel op 27 maart 1996;
3. overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de republiek Litouwen inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Brussel op 15 oktober 1997",

heeft op 9 juli 1998 het volgende advies gegeven :

L. 27.910/1

1. De aan de Raad van State van State toegestuurde teksten van de goed te keuren overeenkomsten maken geen melding van plaats en datum van de ondertekening, noch van de eigenlijke ondertekening, met de namen en de titels van de ondertekenaars.

Het spreekt vanzelf dat die vermeldingen aangebracht zullen moeten zijn op de aan het Vlaams Parlement ter goedkeuring voor te leggen authentieke Nederlandse teksten.

2. Het is niet gebruikelijk om tevens uitdrukkelijk in te stemmen met de "uitwisseling van brieven", zoals vermeld in het opschrift en in artikel 2 van het voorontwerp, wat de overeenkomst met Estland betreft.

L. 27.910/1

De kamer was samengesteld uit

de Heren	J. DE BRABANDERE,	kamervoorzitter,
	M. VAN DAMME,	staatsraden,
	D. ALBRECHT,	
	G. SCHRANS,	assessoren van de
	A. ALEN,	afdeling wetgeving,
Mevrouw	A. BECKERS,	griffier.

Het verslag werd uitgebracht door de H. P. DEPUYDT, auditeur. De nota van het Coördinatiebureau werd opgesteld en toegelicht door de H. E. VANHERCK, referendaris.

DE GRIFFIER,

DE VOORZITTER,

A. BECKERS

J. DE BRABANDERE

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

DE VLAAMSE REGERING,

Op het gezamenlijk voorstel van de leden van de Vlaamse regering ;

Na beraadslaging,

BESLUIT :

De minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, is ermee belast, in naam van de Vlaamse regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt :

Artikel 1

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Artikel 2

De volgende internationale akten zullen volkomen uitwerking hebben, wat het Vlaamse Gewest betreft :

1. overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de republiek Estland inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen en protocol, ondertekend in Brussel op 24 januari 1996 ;
2. overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de republiek Letland inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Brussel op 27 maart 1996 ;
3. overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de republiek Litouwen inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Brussel op 15 oktober 1997.

Brussel, 22 september 1998.

*De minister-president van de Vlaamse regering,
Vlaams minister van Buitenlands Beleid,
Europese Aangelegenheden, Wetenschap
en Technologie,*

Luc VAN DEN BRANDE

*De Vlaamse minister van Onderwijs en
Ambtenarenzaken,*

Luc VAN DEN BOSSCHE

*De Vlaamse minister van Leefmilieu en
Tewerkstelling,*

Theo KELCHTERMANS

*De Vlaamse minister van Financiën,
Begroting en Gezondheidsbeleid,*

Wivina DEMEESTER-DE MEYER

*De Vlaamse minister van Binnenlandse
Aangelegenheden, Stedelijk Beleid en Huisvesting,*

Leo PEETERS

*De Vlaamse minister van Openbare Werken,
Vervoer en Ruimtelijke Ordening,*

Eddy BALDEWIJNS

De Vlaamse minister van Cultuur, Gezin en Welzijn,

Luc MARTENS

*De Vlaamse minister van Economie, KMO,
Landbouw en Media,*

Eric VAN ROMPUY

*De Vlaamse minister van Brusselse
Aangelegenheden en Gelijkekansenbeleid,*

Brigitte GROUWELS
